

UTSTÄLLNINGSVERSION

*Förslag Kommunal plan för
avfallsförebyggande och hållbar
avfallshantering*

2018 – 2022

Sammanfattning

Sammanfattning

Vi använder idag i genomsnitt 20 ton materiella resurser per person och år. Avfallsmängderna ökar, men eftersom vi har blivit allt bättre på att ta hand om avfallet så har deponeringen minskat.

Ambitionen både inom Sverige och EU är att minska avfallsmängderna och åstadkomma resurseffektiva och giftfria kretslopp, vilket är en stor utmaning.

Avfallshanteringen har under den senaste 25 årsperioden gått från fokus på deponering till resursutnyttjande och hållbar konsumtion. Sammantaget förbrukas det mer resurser såväl globalt som nationellt/regionalt/lokalt än vad som långsiktigt är hållbart. En tydlig förändring måste ske för att säkerställa även kommande generationers förutsättningar att leva i ett välfärdssamhälle. I samtliga kommuners avfallsplaner i Dalarna, avses under den kommande perioden, fokus läggas på att minska avfallsmängderna och öka resursutnyttjandet, t.ex. genom att bredda engagemanget i samhället genom utvecklingskonceptet "Dalarna minskar avfallet – vi tar vårt ansvar", kopplat till olika samhälls- och verksamhetssektorer.

Varje kommun har ansvar för att det finns en plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshandling och för att ta hand om avfall som kommunen ansvarar för enligt renhållningsordningen. För detta får kommunen ta ut avgifter (taxa) och dessa får tas ut på sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshandling främjas.

Såväl renhållningsordning som avgifter ska beslutas av kommunfullmäktige.

Avfallsplanen ska bland annat ange kommunens mål med avfallshandlingen i syfte att uppnå EU:s avfallsdirektiv och de nationella och regionala miljömål som finns inom avfallsområdet.

I Dalarna har det gemensamma arbetet med avfallsplanen sedan 2006 koordinerats med de regionala miljömålen. Detta arbetssätt kommer att användas även kommande planperiod. Arbetet är synkroniserat med Länsstyrelsen och dess miljömålsarbete så att miljömålen inom avfallsområdet i stort sett överensstämmer med avfallsplanerna.

Alla Dalarnas kommuner har enats om ett gemensamt innehåll, med gemensamma mål och åtgärder. Kommunerna har därtill i viss omfattning egna specificerade åtgärder som komplement. I Dalarna har utvecklingen inneburit att planerna är helt och hållet samordnade inom följande kommuner/kommungrupperingar;

- Avesta
- Borlänge-Falun-Säter (en plan)
- Gagnef-Leksand-Rättvik-Vansbro (en plan)
- Hedemora
- Ludvika-Smedjebacken (en plan)
- Malung Sälen
- Mora-Orsa-Älvdalen (en plan)

Förslaget till avfallsplan baseras på Naturvårdsverkets nya föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall (NFS 2017:2) och ny vägledning (Rapport 6760, april 2017). Förslaget redogör för mål och åtgärder inom följande områden;

- Uppkomst, förebyggande och återanvändning av avfall med kommunalt ansvar
- Källsortering och materialåtervinning
- Omhändertagande av mat- och restavfall
- Farligt avfall och elavfall
- Grovavfall/ÅVC (Återvinningscentral)
- Latrin, slam och fett
- Nedlagda kommunala deponier
- Nedskräpning
- Verksamhetsavfall

Dessutom innehåller planen kapitel som redogör för behovet av framtida infrastruktur för avfallshantering (ex insamlingsystem), uppföljning av planen under planperioden 2018 – 2022, vilka styrmedel som finns att tillämpa för att uppnå planens mål samt bilaga om idékonceptet "Dalarna minskar avfallet". Dessutom finns en bilaga med indikatorer (nyckeltal) som ska följas upp årligen i syfte att ge stöd för prioriteringar under planperioden. Ett större faktaunderlag som är gemensamt för alla kommuner tillhör också de kommunala avfallsplanerna. Detta innehåller bland annat nationella mål och riktlinjer, uppgifter om kommunernas avfallshantering och dess förutsättningar, utvärdering föregående avfallsplaner och miljökonsekvensbeskrivning.

Förslaget till avfallsplaner kommer att ställas ut i samtliga kommuner i Dalarna under perioden slutet av oktober till början av december. Planen ställs ut på traditionellt vis via kommunens hemsidor och offentliga byggnader men nytt är den gemensamma web portal som alla kan nyttja för att lämna synpunkter på planerna, se anvisningar på kommunens hemsida.

Planens mest prioriterade områden under perioden 2018 – 2022 föreslås vara;

Förbättra arbetet med förebyggande av avfall och återanvändning i syfte att sträva uppåt i den så kallade avfallstrappan. Planen innehåller mål om att minska avfallsmängder och matsvinn samt förbättra attityder och beteenden kring levnadssätt för att minska avfallsmängder och konsumtion som styr mot ökad återanvändning. Planen innefattar även mål som syftar till att öka möjligheterna till återanvändning vid kommunens återvinningscentraler.

Viktiga åtgärder är att besluta om och tillsätta en regional och lokala avfallsplanegrupper som driver arbetet under planperioden och att stärka nätverksarbetet med lokala och regionala aktörer i syfte att engagera många aktörer att bidra. För detta ändamål föreslås det gemensamma konceptet "Dalarna minskar avfallet" utvecklas under perioden som handlar om att engagera många aktörer till att med enkla medel bidra till att avfallsförebyggande och återanvändning ökar i samhället med betoning på där kommunerna har inflytande eller ansvar.

Framtagande och införande av riktlinjer i syfte att minska avfallsmängderna och sträva uppåt i avfallstrappan för upphandlingar och kommunala strategiska dokument och verksamhetsplaner är andra viktiga områden.

Matsvinn i kommunal verksamhet är ett annat prioriterat område där insatser avses genomföras för att minska mängden matavfall i exempelvis skolor, förskolor och äldreboenden.

I övrigt kan det följande särskilt lyftas fram;

- Matavfallet som hämtas från hushåll och liknande verksamheter transporteras numera från alla dalakommuner till en gemensam anläggning för att tillverka ett bra substrat för biogasändamål i syfte att gasen ska användas till fordonsgas och restprodukten, biogödslet, avsätts till jordbruksmark företrädesvis för ekologisk odling. För att detta ska vara möjligt krävs hög renhet på insamlat matavfall, vilket är ett område som är prioriterat under perioden.
- Nedskräpning är ett område som ligger inom avfallsplanens ansvarsområde och detta är ett globalt ökande problem, inte minst med mikroplaster i våra vattenmiljöer. Under denna period avses kommunerna gemensamt engagera sig kring detta område och insatser prioriteras med utgångspunkt från de behov som identifieras i olika kundundersökningar som alla kommuner genomför.
- Även byggsektorn lyfts fram, där nätverket ByggDialog Dalarna har tagit på sig att ta fram en arbetsmodell för återbruk av byggmaterial, som kan ligga till grund för fortsatta konkreta insatser.
- Många av planens mål och åtgärder har en koppling till information och kommunikation. Det är områden som är komplexa men självklart kommer stort fokus läggas på detta område, inte minst genom nätverken och olika kommunikationskanaler såsom den gemensamma avfallsportalen (<https://avfallsplandalarna.se/>) som avses utvecklas under planperioden.